

HAYAT AĞACIM

Arboretum ve botanik bahçeleri tarihi eserlerin yanı sıra kentler için gurur kaynağı olmuşlardır. Avrupa'da 16-17 yy ortalarında düşünce olarak ortaya çıkan arboretumların, günümüze kadar buldukları coğrafyanın ekonomik potansiyellerine olumlu katkılar sağlayıp rekabet unsuru oluşturdukları bilinmektedir. Nüfusun ve bilim kurumlarının yoğun olduğu yerlerde yapılması uygun olan açık hava müzesi ve laboratuvar olan arboretumların en az 1 milyon nüfuslu alanlarda 1 adet tasarlanması ideal yaklaşım olup nüfusu yaklaşık 1.500.000 kişi olan Edirne ve komşu illerde bu işlevde planlı bir arboretum ve botanik bahçesi bulunmamaktadır. Oysa Edirne'nin Balkan bitki türlerini de barındıran zengin bir floraya sahip olduğu başta Trakya Üniversitesi olmak üzere ilgili kurumlarca yapılan araştırmalar sonucu bilimsel verilerle kanıtlanmıştır. Aynı zamanda Trakya Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü bünyesinde 1983 yılında kurulan ve 15.000'den fazla örneği barındıran EDTÜ Herbaryumu gibi değerli bir kaynak da bulunmaktadır.

Hayat Ağacı sonsuz hayatın, huzurun, güvenin habercisi; evrenin, cennetin, ölümsüzlüğün, çoğalmanın, suyun, yağmurun, bereketin ve soyun simgesidir ve bu simge birçok farklı kültürde uzun zamanlardan beri kullanılmaktadır.

Farklı kültürlerde Hayat Ağacı sembolleri

Ağaç, bilimsel anlamda da birincil üretici olarak hayatın devamı için olmazsa olmazlardandır. Biz de farklı türlerdeki her bir ağacın “**Hayat Ağacı**” olduğunu vurgulayabilmek amacıyla Trakya Üniversitesi'nde çok değerli hocalarımız tarafından yaklaşık 20 yıl önce başlatılan arboretum kurma çalışmalarına katkı sağlamak istedik. 2009 yılında Bulgaristan-Türkiye Sınır Ötesi İşbirliği Programı Mali Destek Programı kapsamında Güllapoğlu Arboretumu'nun gelişimine destek sağlayabilmek amacıyla Yrd. Doç. Dr. Candan ZÜLFİKAR, Uzman Gökçen BAYRAK YILMAZ ve Uzman Müşerref GİZERLER tarafından hazırlanarak Trakya Üniversitesi Rektörlüğü adına başvuru yapılmıştır. 2013 yılında Üniversitemizde Trakya Üniversitesi Balkan Arboretumu ve EDTU Herbaryumu Uygulama ve Araştırma Merkezi (TÜBAHEM) kurulmuş, aynı yıl yeni adıyla Balkan Arboretumu'nu geliştirmek ve tanıtmak üzere Trakya Kalkınma Ajansı, Edirne Destek Ofisi tarafından güdümlü proje önerisi yapılmıştır. Bu önerinin hazırlanmasında Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü Botanik Anabilim

Dalı Başkanı ve TÜBAHEM Müdürü Prof. Dr. Feruzan DANE ve bizler teknik destek verdik. Sonuç alınamayan bu başvurular bizi hiçbir zaman yıldırmadı ve Balkan Arboretumu'nun birinci etap alanının düzenlenmesi ve alanın tanınırlığının sağlanması ile Edirne'ye yeni bir turizm destinasyonu kazandırılması ve bölge halkına arboretum ve herbaryum konusunda farkındalık yaratmak hedefi ile Trakya Kalkınma Ajansı'nın "2013/2014 yılı Sosyo-Ekonomik Kalkınma Mali Destek Programı - Kültür ve Turizmin Gelişmesine, Bölgenin Tanıtımına Yönelik Girişim ve İşbirliklerinin Geliştirilmesi öncelik alanı" kapsamında Trakya Üniversitesi Rektörlüğü adına başvuruda bulunduk.

Balkan Arboretumu Peyzaj Tasarımı Fikir Projesi

Başvuru sonucunda TR21/14/SOS/0111 referans numaralı "Hayat Ağacım" isimli projemiz başarılı olmuştur. Proje Süresi 9 ay olup, proje 3 Haziran 2015 tarihinde sona ermiştir. Projenin toplam uygun maliyeti 192.236,60 TL olup Trakya Kalkınma Ajansı'nın taahhüt ettiği destek tutarı 161.642,48 TL'dir.

"Hayat Ağacım" projesinin öncelikli hedef kitlesi başta Trakya Üniversitesi Biyoloji, Peyzaj Mimarlığı bölümleri öğrencileri ve akademik personeli olmak üzere Trakya Üniversitesi öğrenci ve çalışanlarıdır. Bununla birlikte; proje ortaklarımız İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ilk ve ortaöğretim kurumları öğrencileri ve çalışanları, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nden belgeli ve kent içinde etkin tur rehberleri ve organizatörleri öncelikli hedef kitemizin önemli parçalarıdır. Hayat Ağacım projemizde proje ortaklarımız Edirne İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Edirne İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü farkındalık faaliyetlerindeki hedef gruplarına ulaşımında destek olmuşlardır.

Nihai yararlanıcılar ise; Eczacılık, Güzel Sanatlar, Turizm, İşletme, Süs Bitkileri Yetiştiriciliği, Seracılık bölümleri öğrencileri ve akademik personeli, kent içi ilk ve orta öğretim okulları öğrenci ve öğretmenleri, sivil toplum kuruluşları üye ve yöneticileri, meslek odaları üyeleri, turizm işletmeleri, kültür ve turizm kurumları çalışanları, tarımsal işletmeler, orman işletmeleri çalışanları ve yakın çevreleri, kent ve bölgede yaşayanlar ve Balkan Coğrafyası başta olmak üzere tüm dünya insanlarıdır.

Proje kapsamında 10 temel faaliyet tanımlanmıştır. Projenin onaylanmasını takiben Proje Ekibi oluşturulmuştur. Proje Koordinatörü Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkanı Yrd. Doç. Dr.

Candan ZÜLFİKAR, Koordinatör Yardımcısı Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkan Yardımcısı Yrd. Doç. Dr. Gökçen BAYRAK YILMAZ, Raportör üniversitemizden emekli Biyolog Müşerref GİZERLER, Teknik Sekreter Peyzaj Yüksek Mimarı Arş. Gör. Deniz Gözde ERTİN ve İdari Sekreter Peyzaj Yüksek Mimarı Arş. Gör. Beste KARAKAYA 'dır.

Proje Ekibi

Açılış Toplantısı ve Basına Duyuru 21 Ekim 2014 tarihinde gerçekleştirilmiştir.

Açılış Toplantısı ve Basına Duyuru

Proje kapsamında çeşitli mal ve hizmet alımları gerçekleştirilmiştir. Arboretum alanının tanınırlığı için Trakya Üniversitesi Balkan Yerleşkesi'ne İstanbul yönünden gelişte ve kent içinden gelişte ve yerleşke içinde toplam 10 adet yönlendirme tabelası yerleştirilmiştir. 200 adet ağaç künyesi Arboretumda bulunan ve Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Necmettin GÜLER tarafından türleri belirlenen ağaçlara asılmıştır. Görünürlük ve farkındalık faaliyetleri için broşürler, tanıtım CDleri, biyokalemler (Ladin tohumlu) ve kağıt şapkalar temin edilmiştir.

Arboretum alanında yeni bir yönetim binası inşa edilmiştir. Giriş kapısı ve donatıları, alan içi anayolun rehabilitasyonu, giriş bölümünün tel çit ile kapatılması, girişe yapay gölet yapılması, giriş alanının zemin düzenlemesi, Güllapoglu Çeşmesi'nin rehabilitasyonu, giriş alanında sulama tesisatının yapılması, bitkilendirme çalışmaları alanın 1. etabında gerçekleştirilmiştir. Giriş alanına Edirne Orman İşletme Müdürlüğü'ne ait Süloğlu Ağaçlandırma alanından yetişkin ağaçlar taşınmıştır.

Hedef gurupların öğrenim gördükleri okullara fidan hediye edilmiştir. EDTU Herbaryumuna ait görsellerin sunulabilmesi için sinevizyon odası düzenlenmiş, elektronik cihazlar, ziyaretçi oturma birimleri ve herbaryum örneklerini sergilemek için camlı donatılar temin edilmiştir. Alanda kullanılmak üzere açık alan oturma birimleri, çöp kutuları ve geri dönüşüm konteynerleri, bahçe ve toprak işleme aletleri, bakım malzemeleri, bitkisel toprak temin edilmiştir. Alanda ve tüm etkinliklerde fotoğraf çekimi proje başlangıcından itibaren devam etmiş olup proje sonunda proje aşamalarının gösterildiği bir fotoğraf albümü oluşturulmuştur.

Projede planlanan farkındalık etkinliklerinin ilk etabı 23-26 Mart tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Etkinliklerde Trakya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Sergun DAYAN'ın; ağaç ve çalılar, ağaçların işlevleri, tohum, çiçek ve meyveleri, arboretumlar, herbaryumlar ve botanik bahçeleri ile ilgili sunusunun ardından proje alanı ve amaçlarıyla ilgili bilgiler verilmiştir. Etkinlikler, Faika Raika Şaika Erkurt Özel Eğitim Okulu, Selimiye Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Ticaret ve Sanayi Odası Ortaokulu, Kırkpınar Ağası Alper Yazoğlu Ortaokulu, Trakya Birlik İlkokulu ve Edirne Lisesi öğrenci ve öğretmenleri ile birlikte Edirne Sosyal Bilimler Lisesi'nde gerçekleştirilmiştir. Beş yüzden fazla öğrenci ve öğretmenin katıldığı etkinliklerde hedef gurupların ilgisinin yoğun olduğu gözlenmiştir.

27 Nisan'da Trakya Üniversitesi Sabancı Kültür Merkezi Konferans salonunda Biyoloji, Eczacılık ve Peyzaj Mimarlığı, Peyzaj ve Süs Bitkileri Bölümleri ve ilgili diğer bölüm öğrencileri ve öğretim elemanlarının katıldığı yaklaşık 130 kişilik gruba Hayat Ağacım Projesi ve Balkan Arboretumu hakkında tanıtım yapılmıştır. Tanıtım programında Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü Botanik ABD öğretim üyeleri ve TÜBAHEM Yönetim Kurulu Üyeleri Prof. Dr. Feruzan Dane, TÜBAHEM ve Balkan Arboretumu'nun Tarihçesi; Doç. Dr.

Mehmet AYBEKE, Herbaryumlar ve Trakya Üniversitesi Herbariyumu; Yrd. Doç. Dr. Necmettin GÜLER, Arboretumlar ve Balkan Arboretumu Bitki Türleri; Yrd. Doç. Dr. Candan ZÜLFİKAR, Hayat Ağacım Projesi hakkında bilgilendirmede bulunmuşlardır. Sabancı Kültür Merkezi'ndeki programın ardından katılımcılar ile birlikte arboretum alanında bulunan ağaç ve çalılara künyeleri asılmıştır.

18 Mayıs'da Edirne İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü organizasyonu ile Edirne ilinde profesyonel rehberlik belgesine sahip turizm rehberleri, işletme yetkilileri ile müdürlük çalışanlarının da katılacağı "Hayat Ağacım" projesi tanıtım etkinliği gerçekleştirilmiştir. Tanıtım programında Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü Botanik ABD öğretim üyesi Doç. Dr. Gülden YILMAZ, Dünyadaki Bazı Arboretumlar; Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkan Yardımcısı Yrd. Doç. Dr. Damla ATİK, Turizm Sektöründe Arboretumların Önemi ve Yrd. Doç. Dr. Candan ZÜLFİKAR Hayat Ağacım Projesi hakkında bilgilendirmede bulunmuşlardır.

23 Mayıs'ta Balkan Arboretumu'nun sürdürülebilirliğine model olarak, İstanbul'da bulunan Atatürk Arboretumu ve Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi proje ekibi ve Peyzaj Mimarlığı Bölümü öğrencileri ile bir günlük teknik gezi ile yerinde incelenmiştir.

Projenin tamamlanması ile Balkan Arboretumu alanında farkındalık yaratacak bir şölen düzenlenerek kamuoyuna Balkan Arboretumu 1. etabının açılışı duyurulmuştur. Bu etkinliğe il yöneticileri, kent dinamikleri temsilcileri, kurumsal ve sivil toplum temsilcileri, proje sürecinde faaliyetlerle ilgilenen yöre halkı, kent dışı benzer oluşumların temsilcileri, bölge üniversite temsilcileri, yerel ve ulusal basın temsilcileri davet edilmiştir. Proje ortakları İl Milli Eğitim ve İl Kültür Turizm Müdürlükleri de hizmet alanları dahilinde etkinliğe ilgili birimlerinin, çeşitli öğretim düzeylerinden öğrenci ve öğretmenlerin katılımlarını

sağlamışlardır. TEMA Vakfı Edirne İl Temsilciliği'nin de katıldığı etkinlikte, açılış töreni öncesinde alanda öğrencilerle fidan dikimi gerçekleştirilmiştir. Yerel ve ulusal basın temsilcilerinin katılımı ile farkındalık yaratacak bir şölen olmuştur. Gerçekleştirilen tüm etkinliklerde farkındalığın artırılması amacıyla katılımcılara sunuların yer aldığı bir cd, biyokalem (Ladin ağacı tohumlu) ve broşür hediye edilmiştir.

Projenin yürütülmesi sırasında büyük bir ekibin parçası olarak küçük bir adım atarken Sayın Rektörümüz, Genel Sekreterlik, TÜBAHEM Yönetim Kurulu Üyeleri, Yapı ve Teknik Daire Başkanlığı, Sağlık Spor ve Kültür Daire Başkanlığı, Üniversitemiz Ziraat Ekibi ve öğrencilerimiz desteklerini bizden esirgemediler, saygı ve teşekkürlerimizi sunarız. Bu destekler sayesinde projemiz başarıyla tamamlanmış ve proje hedefine nicel ve nitel olarak ulaşılmıştır.

'Hayat Ağacım' Projesi, Balkan Arboretumunun 1. etabının tamamlanması ve bölge halkına duyurulması amacını taşıyordu ve uzun soluklu bir çalışmanın küçük bir parçasıydı. Alanın tamamının düzenlenmesi ile başta akademisyenler ve öğrencilerin bilimsel çalışmalarında kullanılacak bir açık alan laboratuvarı oluşacak, turizm sektöründe seyahat, dinlenme dışında farklı bir turizmin varlığı ve rekreasyon alanı olacak, erişilebilirliğini sağlayarak, işlevsel gruplar ve kitleler için (araştırmacılar, meslek okulları öğrencileri, bitki koleksiyoncuları, örtü altı yetiştiriciler, farmakologlar, fotoğraf grupları vb.) buluşma ve yararlanma alanı ihtiyacını karşılayacak ve çeşitli etkinliklerde işbirliği kültürünün gelişmesine katkı sağlayacaktır.

Yrd. Doç. Dr. Gökçen BAYRAK YILMAZ

Mimarlık Fakültesi

Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkan Yrd.

TÜBAHEM Çevre Grubu Üyesi

Yrd. Doç. Dr. Candan ZÜLFİKAR

Mimarlık Fakültesi

Peyzaj Mimarlığı Bölüm Başkanı

TÜBAHEM Müdür Yardımcısı /
TÜBAHEM Proje Grubu Koordinatörü